

KOSTNICKÉ JISKRY

Evangelický

týdeník

6/2008

20. února 2008

ročník 93

cena: 10 Kč

*Příští číslo vyjde
5. března*

Z obsahu

- * *Vyjděme za hradby*
- * *Platba u lékaře*
- * *Ne náboženství*

K Oculi – Upínám své oči Hospodinu

VSTAŇ A JEZ, MÁŠ PŘED SEBOU
DLOUHOU CESTU
1 Kr 19,1-13a

„Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové“, říká Eliáš uprostřed pou-

ště. Eliáš už kolem sebe vidí jen poušť, kam utekl ze světa, ve kterém se cítí bezmocný a osamělý. Poušť, kam přišel zemřít. Nám čtenářům je ale dán nadhled – vidíme cestu, která sice vede pouští, ale je to cesta z hory na horu. Od vítězství na Karmelu k setkání s Hospodinem na Chorébu. Zdá se nám, že se Eliáš na svou situaci dívá příliš zúženě a černě.

Možná bychom (na místě Hospodina posla) Eliáše chlácholili, nebo napomínali. Možná bychom se mu snažili zprostředkovat náš nadhled, otevřít mu oči. Otvírání očí je ale spíše Boží kompetencí. Eliáš adresuje své volání Hospodinu a jen On na ně může odpovědět. Úkol Hospodinova posla byl jiný – více přízemní. Nechal Eliáše prosperat, dvakrát ho nasýtil a tak ho

posílil na cestu k setkání s Hospodinem. Mám za to, že ani nám v setkání s člověkem v podobné situaci nepřísluší zastupovat Hospodina a vnášet chorébskou zkušenost na poušť. Ale můžeme jej povzbudit a posílnit v cestě na Hospodinovu horu.

Hospodin tam otevírá prorokovy oči tím, že se mu dává nově poznat. Eliášovi se jeho možnosti a snahy zdají oproti náboženské a politické moci Jezabel a Achaba stejně nepatrné, jako tichý šepot proti větru, který tříští skály. Pozná ale, že Hospodin kolem prochází právě v tomto tichém hlasu. A tak se Eliáš i v cestě, která začínala útekem ze světa, nalézá v Boží blízkosti a dostává novou sílu a smysl k návratu.

Blahoslav Fajmon,
kazatel BJB v Liberci

ZAOSTŘENO NA BLÍZKO

Chceme toho od života prostě moc

Nad věčnými stížnostmi na kvalitu zdravotnictví v Česku vítězí realita. Těch starších valem přibývá. Ač si tak někteří jen prodlužují svá trápení, obecně se dá říci, že dosažený věk roste. Jeden a půl milionu lidí nad šedesát let se do roku 2050 zřejmě zvýší o celý milion.

Nebývale roste také touha odejít do důchodu předčasně. A ač se nemá podezírat v lidském neštěstí, narůstá také počet invalidů. I to jistě souvisí s tím, že chceme od života moc. Jednak proto, že život s nemocí nepovažujeme za dostatečně plnohodnotný a v penzionování spatřujeme přitakání našemu nároku na pozornost a zájem okolí (ovšem mylně!), a pak i v tom, že vidinu volnějšiho času v důchodu chceme naplnit ještě jiným a účinnějším podnikáním.

Nemá smysl vzdychat po klidných večerech na zápraží, které byly dopřány některým z našich rodičů uprostřed manuální dřiny a nočních směn. Neměli zátěž zmatků a nepořádku, které dotírají na nás a budou ještě více naléhat na naše děti. Proto naše děti už dnes nemožnou spát, když je honí chiméry možností, které na ně dotírají s nebyvalou silou. Musí řešit svou budoucnost a pohledy na okolí, přičemž množství dotírajících informací jenom poroste.

Tady cestu ven tedy nenajdeme. A po pravdě ani předpovídáním jobovských zpráv, které mladou generaci jen unavují. Jenže to nám všem jde nejlépe. Katastrofické filmy, hry a literatura se vyrábí daleko lépe než obyčejné filmy, knihy a hry. A právě hrát si potřebujeme jako sůl. Hrát a odpočívat. Přičemž se vytřídí podstatné od nepodstatného s daleko menší bolestí, než v úporné a vojenské kázni či drilu negativních pedagogů, kteří citují pravidlo „Učit se, učit se a učit se!“ nepamatující, komu bylo jeho autorství vlastně připisováno.

"Kroky v úpravě penzí by musela dělat každá vláda. Demografický vývoj nejde obejít, s prominutím ošulit," to je ministerské doznání ministra Petra Nečase stran důchodového věku, které osvobozuje. Mohlo by následovat naše, že „Od života budeme žádat jen to, co dokážeme zpracovat“.

Daniel Kvasnička

Původ staršovstva

Už před reformací nastaly změny, které připravovaly obyčejnému člověku účinnější postavení ve společnosti: majitelé půdy ztratili své prvenství ve prospěch obchodníků a podnikatelů, města postoupila před venkov, vynález knihtisku a stělného prachu vzbudil v lidu novou zvědavost i pocit nové rovnosti. Objevila se nová třída, která nechtěla bojovat ani obdělávat půdu a ani nechtěla vstoupit do služeb církve. Byli to laici, kteří byli zbožní bez tonzury. Stará zeď, která oddělovala kněžstvo od laiků, padla. Postarala se o to reformace svým důrazem na ospravedlnění pouhou vírou. Víra se stala osobním vnitřním rozhodnutím jednotlivce, který už k ní nepotřeboval kněze, svaté a obrazy. Přistupoval k Bohu přímo a nesl za svou víru odpovědnost svým chováním a celým životem. Reformace tak znovu objevila kněžství všech věřících. Byla znovu ustavena křesťanova svoboda a důstojnost: každé slušné zaměstnání v obchodě nebo průmyslu, ale i starost o chod domácnosti byly uznány jako povolání, v němž člověk sloužil Bohu.

Biblické reformační učení o všeobecném kněžství věřících určilo zvoleným laikům dohled nad životem věřících v souvislosti s jejich odpovědností ve světě. Křesťanská kázeň, jak ji prováděl Calvin v Ženevě, získala pověst nové tyranie jen ve srovnání s velkým mravním uvolněním, které dosud vládlo ve městě. Docházelo k výstřelkům, ale jako princip zůstává kázeň v platnosti. Luther a Zwingli nakonec ji raději svěřili do rukou státních či městských úředníků. Když roku 1536 Calvin přišel z rodné Francie

do exilu v Ženevě, reformace tam už byla hotovou věcí. Místní kazatel Farel jej přiměl, aby se ujal vnitřního uspořádání církve, která se zbavila římského jha. Calvin, obdařený přesným a právníckým myšlením, přijal ten úkol. Kázeň byla první věcí, jíž se věnoval. Tehdy se odvolával na 3 místa v Novém zákoně, Mt 18, 1Tm, 1 a 1K 5. Když si tyto kapitoly přečtete, zjistíte, že se v nich jedná o kázeň, která hrozila vyloučením z církve – vydáním satanu. Kupodivu ženevští kazatelé požádali městský úřad, aby do církevní konsistoře delegoval řádné a poctivé lidi, kteří by dohlíželi na život věřících. Calvin s tím nebyl plně spokojen, ale nepodařilo se mu prosadit svůj názor. Ostatně proti takto prováděné kázni se ozval silný pro-

test těch, kdo byli proti jakékoli kázni. Postarali se o to, aby Calvin byl po dvou letech vypovězen z města. Neomezená svoboda, těžce vydobytá na římské církvi, slavila nad ním vítězství. Calvin se uchýlil do Štrasburku k reformátorovi Bucerovi. S ním se shodl a utvrdil v otázce církevní kázně. Roku 1541 uposlechl zoufalého naléhání ženevských občanů, aby se vrátil a pokračoval ve svém díle. Ustanovil konsistoř, v níž však opět zasedali i městští úředníci. Calvinovi se za celý život nepodařilo vyloučit je, aby konsistoř byla čistě církevním ustanovením – staršovstvem, jak bychom dnes řekli.

V době, kdy Calvin dlel u Bucera, uzrál v něm názor, že Bible určuje

Dokončení na str. 4

AKTUALITA

Řeč Ducha a těla

Hospodin kdysi řekl: "Můj duch se nebude člověkem věčně zaneprazdnňovat. Vždyť je jen tělo." (Gn 6,3) Jak další verše napovídají, viděl, že to, co z člověka vychází, je zlé a velice se tím trápil. Totéž platí podle mého názoru i na dnešní dobu. Stačí se jen pozorně podívat kolem sebe. A neplatí to jen na světě. Troufám si říci, že se často můžeme i v církvi setkat s tím, že to, co by měl činit sám Hospodin, děláme my ze svých vlastních sil. Písmo nás varuje: "Dejte si pozor, aby vás někdo neunesl filosofii a marným klamem založeným na lidské tradici, na principech světa, a ne na Kristu." (Kol 2,8) Nemám

v úmyslu odrazovat od nejrůznějších misijních strategií, vizí, záměrů. Jen v dobrém upozorňuji, že vše, co není založeno na Ježíši, není dobré a tak to Bůh vidí.

Boží Slovo zjevené v Bibli je samo o sobě dost živé na to, aby v srdcích lidí činilo zázraky. Člověk ho nevylepší, spíš naopak. Myslím si, že není ani nutné ho vždy vyčerpávajícím způsobem vykládat. Jak je hezké ponechat si prostor na přemýšlení. Pozoruji, kolika způsoby dokáže mluvit k různým lidem. Většinou stejný příběh řekne každému něco trochu odlišného. Vážme si ho a mějme k němu úctu.

Ivo Kraus

Z církví u nás i ve světě

JAN ŠVEJNAR SE SEŠEL S PŘEDSTAVITELI EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ V ČR

Předseda ERC Pavel Černý čte biblické verše z Hesel Jednoty bratrské
Foto: Petr Grulich

ERC (Praha). Ve středu 6. února se v 18 h uskutečnilo v ústředí Církve bratrské setkání představitelů církví Ekumenické rady církví (ERC) s prezidentským kandidátem prof. Janem Švejnar. Toto neformální setkání bylo zahájeno biblickým slovem a modlitbou a otevřelo příležitost k představení kandidáta, při kterém byl předložen jeho postoj ke křesťanství a k roli církve ve společnosti. Představitelé církví (Českobratrské církve evangelické, Slezské církve evangelické a.v., Církve československé husitské, Evangelické církve metodistické, Pravoslavné církve a Církve bratrské) se zajímali o politickou orientaci kandidáta a jeho názory na sociální otázky. Tématem rozhovoru bylo také chápání vztahu mezi ekonomikou a etikou v přístupech prof. Švejnara. Došlo i na rozhovor o otázce narovnání vztahů mezi církvemi a státem. Podle představitelů církví prof. Švejnár prokázal nejen dobrou znalost této závažné problematiky, ale také svou snahu pomoci celému řešení. Přítomní vznesli i otázky týkající se zveřejněných článků a rozhovorů s prof. Švejnar. "Bylo velmi užitečné slyšet vysvětlení a také korigování některých nepřesností způsobených médii," uvedl předseda ERC Pavel Černý. "Celý rozhovor se nesl v otevřeném a neformálním tónu", dodal. Závěrem zazněla vzájemná poděkování za setkání a představitelé církví vyjádřili touhu, aby se ve volbě prezidenta projevila Boží vůle.

(juml)

ANGLIKÁNŠTÍ BISKUPOVÉ VYZVALI K "UHLÍKOVÉMU PŮSTU"
ČTK (Londýn) Dva anglikánští biskupové v Londýně vyzvali věřící, aby během tradičního čtyřicetidenního předvelikonočního půstu místo alkoholu nebo čokolády omezili množství uhlíku, které kvůli jejich činnosti bude vypuštěno do ovzduší. "Například v první den půstu mohou lidé odmontovat jednu žárovku a pak kdykoli otočí vypínačem a ona se nerozsvítí, budou vědět, že mají půst od uhlíku, aby pomohli chudým světa," vysvětlil koncepci "uhlíkového" půstu liverpoolský biskup James Jones. Právě chudí podle Jonese na změny klimatu nejvíce doplácejí. Pokračovat ve vypouštění uhlíku bez ohledu na chudé je proto v rozporu s křesťanským učením. Na konci uhlíkového půstu by pak věřící neměli namontovat zmíněnou žárovku zpět, ale nahradit ji žárovkou s nízkou spotřebou energie. Vedle toho by se měli během celé doby vyhýbat plastovým taškám a nechat si tepelně izolovat dům. Biskup Jones, k němuž se přidal také londýnský biskup Richard Chartres, soudí, že existuje naléhavá potřeba snižovat emise uhlíku. "Je to morální povinnost pro ty z nás, kteří vzhledem ke své spotřebě vypouštějí více než svůj spravedlivý díl," zdůraznil biskup Chartres.

(juml)

VÝSTAVA V ŘÍMĚ DOKUMENTUJE VÍCE NEŽ 100 EKUMENICKÝCH PŘEKLADŮ BIBLÉ
ČBK (Řím). Výstava o Bibli, která byla otevřena v Římě jako součást příprav na biskupskou synodu o Písmu svatém, dokumentuje ekumenické biblické překlady, které vznikly v období od II. vatikánského koncilu. Výstava se nachází v prostorách knihovny na Papežské salesiánské univerzitě a potrvá až do 29.4.2008. Cílem výstavy je ukázat, že společné překládání Bible křesťany zvláštním způsobem sjednocuje. "Boží slovo je pro všechny křesťany zcela nezbytné," řekl při otevření výstavy arcibiskup Nikola Eterović, generální sekretář biskupské synody. Obsahem výstavy je podle P. Giorgia Zeviniho, děkana teologické fakulty na salesiánské univerzitě, vše, co souvisí s překlady Bible. Od r.1968 vzniklo ve světě 211 ekumenických překladů, na kterých se podíleli katolíci, pravoslavní a protestanti. Více než 100 z nich je na výstavě k vidění. Český ekumenický překlad byl pořízen v letech 1961-1979 za spolupráce odborníků z 6 církví včetně katolické a pravoslavné. Nový zákon byl přeložen do 1.144 jazyků a celá Bible již byla přeložena do 429 jazyků.

(ath)

„Geh denken“ – „Jdi, ale nezapomínej“

Němečtí a čeští dobrovolníci představili české veřejnosti mírovou službu a připomněli si společně Den památky holocaustu.

25. – 27. ledna 2008 se v Praze uskutečnilo setkání bývalých a současných dobrovolníků organizace Servitus, které do České republiky vyslala německá organizace Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (ASF). Ta v roce 2008 oslaví 50. výročí svého vzniku. Název akce je hra se slovy. Heslo „Geh denken“ znamená v češtině jak „Jdi a mysl!“ tak i „Vzpomínání“ (Gedenken). Český název parafrázuje obě varianty, protože chceme nejen vzpomínat, ale zároveň jít dále; poučit se z minulosti pro vytváření lepší a spravedlivější budoucnosti. „My Němci jsme zavinili druhou světovou válku a více než ostatní způsobili nesmírné utrpení lidstvu. Kdo z nás přeživších to nechtěl, neučinil dost pro to, aby tomu zabránil.“ To jsou slova zakladatelů ASF z roku 1958. Komunismus zabránil německým dobrovolníkům konat službu smíření v ČR (kromě krátkodobých letních táborů). Až v roce 1993 přichází první dlouho-

dobý dobrovolník do Židovské obce v Praze a získává si srdce dědečků a babiček, kteří přežili holocaust. Poslední lednový víkend se v Praze v Českém centru sešli dobrovolníci všech generací od roku 1993, aby si připomněli nejen svou službu smíření, ale i Den památky holocaustu. Sobotní dopoledne bylo věnováno pohledu zpět a hledání nových cest dobrovolné služby v ČR a Německu, odpoledne se představily plody práce dobrovolníků, jako např. ukázka z rozhovorů, které za své služby v Terezíně natočil s tamními pamětníky Rudolf Grimm. V době jeho služby mu bylo 67 let a válku má sám v dobré paměti. Sobotní večer zpestřila svou hudbou klezmerová skupina Trombenik. V neděli 27. ledna proběhla vzpomínková bohoslužba v kostele U Martina ve Zdi. Návštěvníci akce se mohli nechat inspirovat k dobrovolnické práci v zahraničí. Tak jako zahraniční do-

brovolníci pracují u nás například s dětmi, mládeží, seniory, národnostními menšinami, uprchlíky nebo s hendikepovanými, mohou čeští občané pomáhat v zahraničí. Dobrovolnická práce je nejen výrazem určitého životního postoje k důležitým lidským hodnotám a pomoci. Je to také příležitost, jak získat cenné zkušenosti z dlouhodobého zahraničního pobytu, jazykové znalosti; poznat své vlastní hranice, silné a slabé stránky. Servitus nabízí možnost pracovat ve 13 zemích Evropy, v Arménii, Rusku nebo ve Spojených státech. Délka pobytu je 10 až 12 měsíců, největší zájem je o Velkou Británii, Francii a Německo. Ale stranou nezůstávají ani sociální projekty ve východní a jihovýchodní Evropě. V současné době pracuje v Evropě kolem stovky českých dobrovolníků, obdobný počet zahraničních dobrovolníků působí i u nás. K akci následně proběhla tisková konference v Českém centru.

POLEMIKA

Z dopisů čtenářů

Vážení bratři!

V poslední době se zamýšlím nad novou tvář Evangelického týdeníku - Kostnických jisker. Pocity jsou smíšené, kladné i záporné. V pokročilém věku mi to trvá déle, než se rozkývám ke psaní. Teď mně ale k rozhodnutí pomáhá skutečnost, že se stejných důvodů jsem vám už napsal téměř před osmi lety. Určitě jsem nebyl tehdy jediný, kdo do redakce napsal. Tenkrát to splnilo účel... Důvodem jsou znovu články Františka Schilly. Zřejmě využil střídání stráží na místě vedoucího redaktora Jisker a široce se rozmáchl k psaní tak, aby bratru. Mečkovskému i vám zmenšil starosti, jak zaplnit stránky časopisu. Nepokládám za nutné opakovat, že většina toho, co píše, na

stránky Evangelického týdeníku nepatří. Připojím k tomu jen toto: Zrušili jste přehled nedělních bohoslužeb v pražských sborech na zadní straně časopisu. Byla to dobrá pomoc pro všechny, které služební povinnosti či rodinné důvody přimějí k delšímu pobytu v Praze, neznají třeba adresy a nechtějí přijít o účast v nedělním shromáždění. Po dlouhých letech na tento sloupek nezbylo místa... Zato je třeba půl strany k dispozici pro recenze F. Schilly o filmech, které jsou většinou důkazem pokleslé tvorby českých filmařů. Nebo chce autor varovat české evangelíky před zhlédnutím takových škvárů či propadáků? Ti snad dle mého názoru nepotřebují, aby je někdo vodil za ručičku. Jsem čtenářem Jisker víc jak půl

století, téměř tak dlouho jejich abonentem. Možná někdo mezi vámi si ještě vzpomene na moji dlouholetou práci v Kostnické jednotě i v Ústředním výboru KJ. Jen pokročilý věk a zdravotní stav mně znemožnil v této práci pokračovat. Myslím, že mě to opravňuje napsat tuto připomínku. Pokud se vezme v úvahu norma, kterou stanoví Žalm 90,1-12, žiju vysoko přes čas, málem o celou generaci – je to velká Boží milost. Pokud jde o počet čtenářů, moc času mi už nezbývá, ale jsou tu ještě ti mladí. Snad nedojde k tomu, aby někdo napsal úvahu „Jak přichází Evangelický týdeník o předplatitele..“

S bratrským pozdravem

Josef Utěkal

Povzdech autora sloupků

Rád bych souhrnně odpověděl mnohým kritikům mých sloupků v Evangelickém týdeníku. Přijal jsem prosbu, abych psal sloupky do všech čísel loňského ročníku, přestože jsem věděl, že to nebude lehký úkol. Snažil jsem se 1. nepopudit křesťany liberální, ale na druhé straně ani křesťany charismatické, 2. nepopudit lidi příznivě nakloněné katolíkům, ale ani lidi, kteří vidí katolíky kriticky, 3. nepopudit křesťany levicové, ale ani křesťany pravicové, 4. dodržet stanovený rozsah 2000 znaků, a konečně 5. při splnění předchozích čtyř podmínek napsat něco, co by přesto bylo zajímavé a mělo hlavu a patu. Domnívám se, že v loňském roce se i naše nejvýznamnější deníky hodně posunuly směrem k bulváru. Diskuse o důležitých tématech naší politiky byla veli-

ce povrchní nebo se nekonala vůbec. Hodně pozornosti bylo věnováno jednotlivých výroků některých politiků, zejména Jiřího Čunka, ale i premiéra Topolánka, podobná pozornost byla věnována rozvodu Jiřího Paroubka či nemanželskému dítěti našeho premiéra. Chtěl jsem jít proti proudu a alespoň naznačit alternativní pohledy na určité věci, s nimiž se vyrovnáváme. Nešlo mi v první řadě o prosazení nějakého názoru. (Třeba „poplatky u lékaře ano“ nebo „poplatky u lékaře ne“.) Proto se ohrazuji proti nařčení, že jsem psal „agitky“ – o to mi opravdu nešlo. Ano, pokoušel jsem se u čtenářů vyvolat alespoň pokus podívat se na věc z jiného než běžného úhlu. Ano, psal jsem zřejmě poněkud provokativně. Mým záměrem ale nikdy nebylo nějaký názor ze-

směšnit či popřít; nikdy jsem se nepokusil někoho snížit (slova typu „čunkování“ se v mých článcích nevyskytují). Často se mým článkům vytýkalo něco, co tam nebylo. Zvažte prosím, že při rozsahu 2000 znaků můžete řadu otázek pouze nadhodit, nikoli zevrubně vysvětlit své argumenty. Některým z vás jsem se pokusil obšírněji odpovědět v osobních dopisech, u jiných tak ještě učiním. Jestli je mi něco líto, pak snad to, že u některých čtenářů pozoruji touhu slyšet či číst pouze to, co už si stejně myslí. Ano, uznávám, že tyto čtenáře jsem neuspokojil. Jakkoli jsem se snažil být opatrný, touhu jen se utvrdit ve svém dosavadním vlastním názoru jsem uspokojovat nechtěl.

Dan Drápal

Široký obzor křesťanské naděje - eschatologie

Křesťanská eschatologie je skutečně, jak o tom píše ve svém článku Emanuel Vejnar (ET-KJ 2/2008) „Eschatologie versus aktivismus“, „poznání týkající se posledních věcí člověka“, „vyjadřuje víru ve smysluplnost lidského života“. Jde však v ní o mnohem víc.

Klasickým místem eschatologické výpovědi Písma je Ježíšův výrok, stojící v evangeliu Markově hned na počátku Ježíšovy veřejné činnosti. „Naplnil se čas, přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“

Jak máme činit pokání? Typickým znakem pokání byl půst, okázalé zřeknutí se vydatných a chutných pokrmů a nápojů, až i hladovění, chudobné odívání, nedbání na vzhled a pohodlí, smutek ve tváři. Už prorok Izaiáš takové pokání jen zevně projevované zavrhuje. Jmé- nem Hospodinovým tu říká: „Což- pak to je půst, který já schvaluji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žínici oblé- cá a popelem si podestýlá? Zda- lipak půst, který já oblibuji, není: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? Cožpak nemáš lámat chléb hladovému, přijímat do do- mu utištěné, kdo jsou bez přístřeší, vidíš-li nahého, obléknout ho?“ Pravý půst – pokání jsou tedy čin- nosti – aktivity v oblasti sociální, zdravotní, právní, občanské i poli- tické, které s chrámem, bohosluž- bou v něm, ba ani se studiem Písma jako by nesouvisely. Týkají se bídy, potřeb, nouzí lidí, světa kolem. Jistě tenkrát neměli žádná občanská sdružení, v nichž by organizovali zdravotnickou, sociální, právní,

psychologicko-pastýřskou pomoc, diakonii či charitu, ale je to, jako by pro skutečně kajícíné obrácení se k Hospodinu do takových aktivit Izaiáš verboval.

Podobně mluvil Jan Křtitel, když se ho shromáždění kajícínci ptali, co mají dělat. „Kdo má dvoje oblečení, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má co k jídlu, udělej také tak.“ Celníci neměli vybírat víc, než měli nařízeno, vojáci neměli nikomu činit násilí, nikoho neměli vydírat, spokojit se svým žoldem (L 3,10 nn). A činil tak a mluvil o tom podobně i Ježíš, když Janu Křtiteli dokazoval, že je tím skutečným od Boha poslaným Mesiášem. „Jděte, zvěstujte Janovi, co slyšíte a vidíte: Slepí vidí, chromí chodí, malomoc- ní jsou očisťováni, mrtví z mrtvých vstávají a chudým se zvěstuje evan- gelium.“ (Mt 11,4-5)

Ale proč tomu tak je? Proč ten širo- ký záběr a výzvy k aktivitě k pokorné, kajícíné zbožnosti patří? Je tomu tak pro to druhé, co je vysloveno v onom výroku vlože- ném Ježíši do úst jako počátek jeho kazatelské činnosti, o kterém mlu- víme: „Přiblížilo se království ne- beské, věřte evangeliu.“ Co je to evangelium? Radostná zvěst o tom, že se přiblížilo, přichází a přijde království nebeské – Boží, zname- nající nejen mé blaho, spásu, věčný život, ale uskutečňující se a naplňu- jící Boží dílo, které činí všecko novým, dobrým a krásným. Široké aktivity, k nimž proroci, Jan Křtitel i Ježíš vyzývá a předchází, jsou důsledkem tohoto celého stvoření se týkajícího eschatologického oče- kávání, křesťanské naděje, že to poslední celého světa je v milosti-

vých a láskyplných Božích rukou a my máme sami sebe i celý svět na ten konec – království Boží přípra- vovat. Znovu a znovu to z Písma zní: „Připravujte na poušti cestu Hospodinovu, přímou čiňte na pustině stezku jeho. Co je křivé, ať je rovné, místa nerovná rovinou!“ (Iz 40,3-5)

Rozhodně pak nemějme z těchto aktivit strach, že nám horlivost pro dílo sboru a církve nějak vysávají. Naopak ji zbohatí, učiní zřejmým, oč jde, potvrdí činy, co říkají slova. Církvi a sborům jsou jen ku pro- spěchu.

Veliký a snad i rozhodující vliv či podíl vlivu na vznik Českobratrské církve evangelické měla Kostnická jednota. Bez ní bychom snad ještě dnes byli dvěma církvemi, jak se to psalo, augsburského a helvetského vyznání, bez výslovného přiznání a uvědomování si onoho spojovací- ho kruhu české reformace, jak nám to kdysi ve falešně tolerančním pa- tentu vnutili. Kostnická jednota však vlastně vždycky byla, jak se dnes nazývá, občanským sdruže- ním v našich sborech vzniklým a k nim se družícím a jak jsem pře- svědčen, stále potřebným i stále potřebnějším.

Ale tuto aktivitu snad nemá autor článku co nezdravý, téměř nevěrec- ký aktivismus na mysli. Vždyť uve- řejňuje tuto kritiku právě v ET-KJ a vydatně sem i svými články přispí- vá (a za to jsme mu vděční) a tento časopis je přece orgánem Kostnické jednoty – občanského sdružení čes- kých evangelíků. To by bylo přinej- menším protismyslné.

Dalibor Molnár

bezpečnost a mír Ameriky. Oni při- nášeli oběti ... a oběti nemohl nepři- nášet i nepřítel. Šlo o účel, a ten posvěti vše.

Porota rozhoduje „VINEN“. Ale vyneseným trestem pro stejné již přeslouživšího důstojníka je pro- puštění z armády. Následuje nejen pochopitelné uvolnění a snad i radost, ale všeobecné veselí. Tím happy endem udělali z výbor- ného filmu agitku. A z rozporu mezi alibistickým výrokiem o vině a bagatelizujícím trestem paradox soudnictví a spravedlnosti. Škoda. Je to výborný film, a kdyby dávali reprízu, dívejte se. I když dobré filmy se u nás dávají až hodně pozdě.

Ilja Herold

Prohlášení Spolku evangelických kazatelů

„Valná hromada Spolku evangelických kazatelů dne 24. ledna 2008 zásadně odmí- tá snahy neonacisticky zaměřených skupin vystupovat s protizidovskými provoka- cemi. Jejich stoupenci to chtěli učinit v Praze 10.11.2007 při výročí Křišťálové noci v roce 1938, kdy nacisté podpalovali synagogy, 19.1.2008 v Plzni při výročí tran- sportů Židů v roce 1942 do Terezína a 27.1.2008 rovněž v Plzni při výročí osvobo- zení vyhlazovacího tábora Osvětim - Březinka. Nedávno proběhly provokace tohoto typu ve Světlé nad Sázavou a v Polné. Tyto protizidovské provokace jsou nehoráz- nou urážkou utrpení a smrti Židů v době nacistického teroru. Jako evangeličtí faráři a farářky se vděčně učíme z biblických knih Mojžšových, ze žalmů a proroků. Vážíme si izraelsko-židovského dědictví v dějinách a v současnos- ti. Připomínáme obrovský přínos Židů v rozvoji hospodářství a kultury. Znevažování obětí holokaustu a zlehčování záhuby Židů je naprosto nepřipustné. Žádáme představitele státní správy, aby ve smyslu zákonů zakazovali jakékoli anti- semitské demonstrace.

Za Spolek evangelických kazatelů Jan Plecháček, předseda”

Recenze

Olga Nytrová: Mince duše v úplňku

Sám název básnického souboru (je to celistvé dílo, nikoli sbírka) vede k zamyšlení. Slovo „mince“ připomíná onen peníz daně: dávat co je císařovo císaři, co je Božího Bohu. „Mince duše“ se mi jeví co peníz daně duchovní, kde Bůh je ovšem Bůh, ale císařem je představitel moci temna. Úplňkem zřejmě není míněn měsíc světelných proměn, ale plnost světla nepomíjivého.

Slovník básnířky je určen oblastmi, v nichž se pracovně pohybuje: je to nejen teologie a filozofie, ale i novinářství s rizikem úskalí stranou etic- kého bezpečí úplňku. - Pokud jde o literaturu, je dobré se zmínit o pře- hledu Olgy Nytrové přes české slovesné umění, odkud čerpala společ- ně s Milanem Balabánem prameny pro vyšlé „Ohlasy Starého zákona“ i pro „Biblický trpyt“ novozákonní, který právě vyšel. Jazykový rozsah básní nasvědčuje, že autorka se zaměřila na okruh čtenářů kulturně vzdělaných.

Soubor je objevováním jemných i skrytých rozměrů světa (básně „Zasněžená duše“ nebo „Purpurový okraj touhy“), především však dobíráním se základní hodnoty, z níž vychází, totiž křesťanské víry. Vede o ni zápas nikoli jen vlastní silou: „*Braň mě / vyprosti mou duši / :z drátěného pletiva zla*“. Ono ďábelské „*toto vše ti dám*“ odmítá: „*Bezduché konzumentství ne / raději škvářit svou ruku / než se zaprodat / vševládné ruce trhu.*“

Básnířka odsouvá před čtenáři závěs rodinného prostředí ve zjitření z nedávné ztráty rodičů. Ke sdílenému soukromí patří i závěrečné básně, týkající se osobních přátelství a vztahů.

Zápas o víru může být úspěšný jen s vyšší pomocí: „*Bez optiky Tvé lásky / a záchranného lana existence / nemohu porozumět / a vstoupit do silokřivek / Božího plánu.*“

Soubor je tematicky vícebarevný, nicméně lze postřehnout křesťanský základ i tam, kde se tká vlákno řeči o něčem úplně jiném. Olgy Nytrové „Mince duše v úplňku“ nechť osvědčí svou ryzost.

Miroslav Matouš

Řeckokatolický kalendář 2008

Kalendář jsem dostal od Apoštolského exarchátu Řeckokatolické církve, snad proto, že ho objednávam a občas píšu recenze. Musím přece jen napsat několik kusých informací o této církvi. Je to původně pravoslavná církev jejíž část byla již před několika stoletími sjednocena s Římskokatolickou církví s tím, že uznala papeže jako hlavu, gregoriánský kalendář, s ordinací nebyly problémy. Byla jí ponechána možnost ženění kněží před svěcením a východní slovanská liturgie. U nás žila Řeckokatolická církev převážně na Slovensku, v roce 1950 ji násilně přičlenily vlastně „státní“ orgány k Pra- voslavné církvi a mnohé kněze perzekvovaly 1). Uvedená církev obdržela povolení v roce 1968 a úplné svobody dosáhla po roce 1989. Všechny cha- rakteristické rysy se stále odrážejí i v letošním kalendáři. K této církvi se v České republice hlásí po sčítání lidu cca 8 000 věřících, kromě zde pracují- cích Ukrajinců.

Kalendář má necelých sto stran a obsahuje kalendárium, různorodé články, poezii Jana Lebedy a již zemřelého Josefa Javory z Brna 2) a místa (40), dny a čas konání bohoslužeb v ČR. Texty jsou v češtině, ukrajinštině a slovenšti- ně, protože i řeckokatoličtí Slováci obsazovali po II. světové válce pohra- ničí.

Na začátku je portrét papeže Benedikta XVI. a jeho poselství k 1. lednu 2008 o naléhavé potřebě rodinného života a míru. Slovo na úvod napsal řecko- katolický biskup Ladislav Hučko. Následují výročí emeritních hierarchů Jána Hirka a Ivana Ljavince. Druhý uvedený byl jmenován prvním exar- chou na území České republiky a 30.3.1996 přijal v Římě biskupské svěcení. Zde je ale smlčena skutečnost, že obdržel svěcení sub conditione (podmí- nečně), kdyby neplatila těžko doložitelná biskupská ordinace z roku 1968 od biskupa Davídky.. Které svěcení je pravé? ví jen Bůh. A tak se stále ještě po letech zastírají nejasnosti kolem skryté církve (3). V rozhovoru Viery Folk- manové s Ladislavem Hučkem se dovídáme o zavádění liturgie Jana Zlatoústého v českém jazyce. Ta je nyní sloužena ve staroslověnštině (tak jsme ji slyšeli), slovenštině, ukrajinštině i v češtině. Církev má již také nově ordinované kněze. Naléhavá je otázka, jak se katolická církev (já dodávám vůbec církev) vypořádává s negativním pohledem české společnosti na ni. Další články jsou medailony někdejším hierarchům Pavlu Petru Gojdičovi a Vasilu Hopkovi. Zajímavé jsou statě Z dějin pobožnosti křížové cesty od Jana Kloboušického a kázání o růženci od Johna Henry kardinála Newmana, konvertity z 19. století od protestantismu ke katolictví. Jeden z dalších člán- ků se nazývá Dýchať oboma částami plúc dle Jana Pavla II., tedy východní a západní tradicí. Praktickým návodem je stať o kmotrovství při křtu a svě- dectví při sňatku, která jen potvrzuje dosavadní nařízení. Ve dvou článcích je, že patrony exarchátu jsou Anežka a Kliment (třetí nástupce apoštola Petra) a když je řeč o kostelích zasvěcených Klimentovi, je nám sympatická zmínka o evangelickém klimentském kostele v Praze. Osvěžující jsou dva příběhy Maxe Kašparů, psychiatra a trvalého jáhna z Pelhřimova. Ovšem to není celý výčet publikovaného. Kalendář je až na jednu popsanou nespráv- nost velmi čtivý a srozumitelný.

Poznámky:

- Podobnou likvidaci zažili i adventisté s. d., Armáda spásy a Křesťanské sbory.
  - Tajně svěceného kněze, který přistoupil spolu s dvaceti dalšími na reordinaci.
  - O skryté církvi píší v knihách Koinótés (1994) a Skrytá církev (1999) Petr Fiala a Jiří Hanuš z MU v Brně.
- V knize Církev v podzemí (1999) se skrytou církví zabývá Ondřej Liška, současný ministr školství.

Jiří Novák

Původ staršovstva

Dokončení ze str. 1
církví k budování čtyři úřady: pas-torů, doktorů, starších a diakonů. Pro dějiny staršovstva je tento Calvinův pobyt u Bucera ve Štras-burku rozhodující, zvláště ve věci kázně. Nemějme Calvina za revolu-cionáře. Nechtěl nic jiného než obnovit církev podle obrazu církve apoštolské, jak o ní svědčí Nový zákon. A když ještě našel oporu ve spisech církevních otců, prosazoval neochvějně svůj plán obnovy církve zavedením církevní kázně. Celé Písmo svaté měl za Boží slovo, vě-řil, že přišlo z nebe tak přímo, jako by je Bůh vyřkl a lidé je zazname-nali. Jeho pravost však nakonec po-znávají ti, jimž ji Duch svatý potvr-dí svým tajemným svědectvím. Takto chápaná Bible přivedla Cal-vina k odvážnému a jasnému výro-ku: "Jsou čtyři druhy úřadů, které náš Spasitel ustanovil k správě círk-ve, nejprve faráře, dále doktory, pak starší a za čtvrté diakony." Dnes ovšem víme, že z Bible lze odvodit i jinou řadu úřadů, kupř. anglikáni v ní nalézají biskupy, presbytery a diakony. Vskutku Nový zákon je

ve věci těchto úřadů nesnadný až zavádějící, poněvadž není důsled-ný ve svých výpovědích. Dnes nám to nevádí. Už víme, co Calvin nevěděl, že některé výroky Písma jsou obecné, neurčité, ne technické, nebyly míněny jako pří-kazy. Na Calvinově velikosti to nic nemění. Záleželo mu na tom, aby v církvi byli vedle farářů starší, kteří by společně kontrolovali kázeň členů církve. Odmítl udělit jim podle římského způsobu svá-tostné pověření, ale podle biblické-ho způsobu jim přiřkl ordinaci, kte-rou potvrdí faráři vzkládáním rukou na ně. Nepokládal to za prázdné znamení, neboť „Duch svatý neustanovuje v církvi nic nadarmo". Nerozlišoval mezi ordi-nacemi: ta je jen jedna, totožná pro všechny. Hlavní potíž cítil Calvin, jak jsme již zmínili, v tom, že se musel spokojit i s osobami, které mu městská rada delegovala do staršovstva. Moc si přál, aby všich-ni starší byli zvoleni církví. Smě-řoval k tomu, aby jednou ordinací byl smazán rozdíl mezi farářem a starším. Pozdější vývoj však nevy-

hověl jeho záměru: faráři se stali dvojtíhodnějšími a starší se stali jako laici laičtějšími. Calvinovi záleželo především na tom, aby exkomunikace, vyloučení z církve, bylo věcí církve a ne státu. Proto jeho opakované přání, aby mezi členy staršovstva nebyli žádní městští úředníci. Nedocílil toho, ale toužil po tom, aby starší, zvolení církví, sami kontrolovali kázeň, sta-rali se o chudé a měli poslední slovo ve věci vyloučení z církve a přístu-pu k večeři Páně a ke křtu. Co nebylo dopřáno Calvinovi v Že-nevě, stalo se skutkem ve Francii, která zblízka sledovala reformační vývoj v Ženevě a záhy odtud pře-vzala úřad starších. Nikdy však nebyla v nebezpečí, že by se dosta-la do jakéhokoli područí státu. Její staršovstvo bylo od počátku čisté církevním, duchovním úřadem. Úřad starších se v dějinách osvědčil. Došel, jak vidíme, vel-kých změn, avšak je nesporné jej zachovat, podporovat a zdokona-lovat.

Josef Veselý

F. M. Bartoš by se nestačil divit

Závanem pravého a nefalšované-ho baroku přivítal nás prostřed-nictvím Čr 2 Nový rok. „Nejzná-mější „Čech" se ten pořad jmeno-val. Exaltovaný jezuita s křížem, který držel po způsobu sv. Jana

Nepomuckého, nás vodil od jedné sochy ke druhé prakticky po celé Evropě, když nepočítáme Skan-dinávii a Rusko. Všude bylo zdů-razňováno, jak je tam uctíván a za nejruznějšího patrona pokládán. Znovu bylo oprášeno mučednictví Johánka z Pomuka kvůli zpověd-nímu tajemství. Přitom se k tomu v době čtyřtého výročí smrti generálního vikáře arcibiskupství pražského roku 1993 už neznala ani katolická historiografie. Za mučedníka služební povinnosti ho tenkrát označil katolický kalendář. O historickém Johánkovi z Pomu-ka jsme se toho na Nový rok příliš nedozvěděli, podstatné věci byly zamlčeny, například že to byl hlavně advokát a teprve později přijal nižší svěcení, aby si mohl koupit výnosnou faru u sv. Havla (zde byl soustředěn bohatý ně-mecký patriciát) a mohl půjčovat peníze, nebo že posadil na faru střídníka a šel studovat do Padovy

církevní právo. Nebyla řeč ani o tom, že se jmenoval po otci Welflín jako potomek německých osadní-ků (ale česky prý nejspíše uměl). Ani se nám nedostalo informace o tom, co to stálo úsilí a obrovských peněz, než se 336 let po jeho smrti podařilo nakonec zlomit odpor papežské kurie, jmenovitě advoca-ta diaboli mons. Lambertiniho, a doslova tak na ní vyvzdorovat Johánkovu kanonizaci. Celý pořad se nesl v adorativním duchu (prů-vodní slovo četl Marek Eben). Ke světcí se přiznal i ministr zahrani-čí p. Karel Schwarzenberg (kdysi si na něm bezdětný pár z jeho roku vymodlil potomka). Na konci po-řadu pak padlo přání, aby se sv. Jan Nepomucký stal patronem sjednocené Evropy. Jak říkám, evangelický historik F. M. Bartoš by se nestačil divit. Existuje jedno rčení: Jak na Nový rok, tak po celý rok. Máme se tedy na co těšit.

Jaroslav Kraus

Ruští baptisté vytvořili oddělení pro fundraising

Ruská jednota evangelikálních křesťanů– baptistů má nového místopředsedu, který vede nové oddělení odpo-vědné za finanční servis. Stal se jím Leonid Kartavenko, který by měl v ústředí ruských baptistů vytvořit zcela novou službu: fundraising. Nicméně Kartavenko nepo-važuje za svůj hlavní úkol v prvé řadě získávání finanč-ních prostředků nýbrž změnu myšlenkových přístupů. "My jsme neuvěřitelně vděční za pomoc, kterou jsme přijali od sborů na Západě po zhroutení naší ekonomiky," prohlašuje. "Ale již delší dobu nemáme stejnou eko-nomickou situaci jako před 15 lety. Bohužel, mnoho našich lidí sama sebe stále vnímá jako zbídačené a ne-způsobilé k dosažení čehokoliv. Já mám mandát vést své spoluvěřící ke změně myšlenkových postojů." Nový místopředseda upíná svůj zájem též za hranice Ruska: "Máme vyšší životní úroveň než v Brazílii. Přesto křesťané z této země dosud podporují naši do-mácí misijní práci! Naši členové a sbory si musí uvědo-mit, že nejsou odpovědní jen za Rusko. My sami musíme pomáhat zemím, jako je Brazílie, finančně a vyslá-ním našich misionářů." Pastor Kartavenko nespatřuje v poklesu darů z cizích zemí Boží trest, nýbrž životně důležitou výzvu k probuzení: "Ukazuje nám to cestu a připomíná, že je teď před námi práce na našem vlast-ním domě!" S tímto myšlenkovým přístupem vznikající oddělení pro

finanční servis iniciovalo "Den bratrství". Představitelé všech sborů budou pozváni k regionálním schůzkám. Osoby reprezentující různá oddělení moskevského ústředí na nich podají zprávu o svých úkolech a nadějích pro budoucnost. Návštěvy dostanou příležitost podpo-řit konkrétní osobu, službu nebo projekt. Budou též po-zváni, aby podepsali prohlášení o osobním finančním závazku. Dosavadní neadresné dary sborů ve výši 50 rublů (2 dolary) na člena a rok pro účely národní kance-láře budou zachovány. Tato suma však stačí pokrýt jen základní výdaje na národní ústředí - nic nezbyvá na financování regionálních programů. Další okruh práce se vztahuje k rostoucímu počtu bap-tistických podnikatelů. Každotýdenní modlitební snída-ně pro křesťanské podnikatele – nezávislé na Národním hnutí modlitebních snídaní – již vznikly na jihu Ruska (v kavkazském regionu). Ne všichni pozvaní jsou aktiv-ní křesťané – Kartavenko pohlíží na takové události jako na příležitost k misii. Prohlašuje: "Jsou to seriózní podni-katelé a my jim chceme ukázat na jejich zodpovědnost. Bůh jim svěřil finanční prostředky, které mají pro něj spravovat. S těmito fondy musí zacházet moudře." Třetí okruh činnosti zahrnuje rozvoj vztahů se západní-mi partnery. Leonid Kartavenko přiznává: "Musíme po-kračovat v návštěvách Ameriky a západní Evropy. Naše finanční nezávislost je pořád ještě cílem, který je před

Inzerce

PROSÍM, NEVYHAZUJTE PAPÍROVÝ BETLÉM, ani poškozený či neúpl-ný. Muzeum děkuje. 388 332 032, 737 658 054, www.betlemyapodmalba.info

č. 3

Pozvánky

EKOLOGICKÁ SEKCE ČESKÉ KŘES-ŤANSKÉ AKADEMIE zve na úterý 11. března 2008 od 17.30 h do pří-zemí pražského kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49) na besedu s Mgr. Janem Krajhanzlem na téma "Ekopsychologie aneb psychologie jako příležitost pro ochranu přírody a životního pro-středí." Předpokládaný konec je do 19.15 hodin.

JNe

č. 51

Z večerů lenivého rána

Petr Bláha

*zvečera když nedořčené
táhne tíhu minula
kterou nikdy nedožene
i kdyby se rozbila*

*tehdy se noc zatarasí
a z rána spadne naděje
do kaluže plné sazí
jež líný úsvit nesmyje*

*tak do kaluže nedořčena
namáčí se ranní dech
a nadechuje něco z černá
bližšího než na dohled*

*z doteků všech teplých míst
která ta noc nepoznala
chce se provždy nedojít
ani to co zbylo z mála*

*ale ráno pohostinné
v stejnokroji od včera
způsobí, že nechut' zjihne
i bez tepla večera*

*bez tepla co sotva hřálo
a bylo spíše tušením*

REKREAČNÍ KŘESŤANSKÝ DŮM
"GRÜNE AU"
samoobslužný dům zve k rekrea-ci do nádherné alpské krajiny v St. Wolfgang, kde pro nádheru této perly přírody a pro Slovo Boží, jehož je náš dům plný - i duše může dýchat...
Nachází se vých. od Salcburku, z Prahy 4 hod., 50 míst; pro sku-piny i pro jednotlivce, křesťanská obecnství i sportovce. Sněhový ráj "Postalm" (1200-1900m) - ski-bus zdarma - sníh do Velikonoc. Horské túry začínají přímo u domovních dveří. Cena: Skupiny 14,50 ev. 13,50; jednotlivci 14,50 euro/den; děti sleva; pro nároč-nější „Bungalow“ pro 4 dosp. a 4 děti - 100 euro/den.
www.christliches-freizeitheim-gruene-au.de
Jiří Potoček tel/ fax 49 553 9393.

Z večerů lenivého rána

Petr Bláha

*že zhyde-li jenom málo
nic do rána se nezmění
pošlapáno do černého nebe
lenivé ráno se skřípěním vrat
pokusné řeči o míru vede
a přitom krášíl usedavý smrad*

*kdyby se aspoň rozvířít dalo
to co vnáší do šera
krajinou v níž od rána se spalo
aby se smyla nevěra*

*a kdyby skřípot na chvíli ustal
a vrata se stala loučením
které je možno do rána uspat
neprokazatelným mlčením*

*a co když vedle rán
jsou i bílé skvrny
do kterých ubodán
padá mezi trny
nad hlavou z černých těl
noc bolavě hučí
jako by zapomněl
že nic nedoručí*

Ukázky vybral -kar

Oznámení

Dne 8.února zemřel věrný člen žižkov-ského sboru, dlouholetý presbyter a bý-valý kurátor, bratr Ing.Valentin Cham-rád, CSc. Zemřel po delší nemoci ve vě-ku 75 let. K vzpomínkové a děkovné bo-hoslužbě za jeho život se sejeme v sobo-tu 1. 3. 2008 ve 14 hodin v modlitebně Druhého sboru ČCE v Praze 3-Žižkov, Čajkovského 10.

Rodina a staršovstvo sboru

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Ladislav Mečkovský
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč. Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí společnost
*Mediaservis s.r.o., Zákaznické centrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno. Příjem objednávek tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: zakaznickecentrum@mediaservis.cz, příjem reklamací: 800 800 890.
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Tiskovou zprávu Evropské baptistické federace z www.ebf.org přeložil Petr Hlaváček (redakčně zkráceno)